

Magukon segítenek

A napközi otthonos, meglehetősen 92 éves Pali bácsi rangidősen jár-kezel a „lányok” között, akik a nagyszalasztal körül beszélgetnek, újságot olvasnak. Kézimunkáznak is néhányan, és szívesen csinálnának más apróbb, könnyű munkát, de most nincs. Pedig a szatymazi ember idős korában se szívesen ül tétlenül, s talán a gyufásdoboz-készítéssel keresett kis közös pénz is jól jött például a csorvási kiránduláshoz. A hosszú téli napokra különösen szívesen vennének valami elfoglaltságot — s valószínűleg nem elsősorban a helyi tanácsoltól kaphatnának segítséget, hanem szegedi üzemeitől. (Ha jól utána-gondolnak a lehetőségekre, ugye tud valamelyik cég hasznos aprómunkát adni?)

Gondoskodni

A tanácsai, a házi szociális gondozók figyelme, törődése most a *tanyán élő öregek* felé kell sokszorozódjon. A téli hónapokban ellátni őket komoly feladat. Nagyon, de nagyon kellene hozzá legalább egy gépkocsi — például egy Barkas —, hogy naponta időben megkaphassák az ebédjüket, a falu 400 adagos konyhájáról, a boltból kért ételmezt és napi cikkeket akkor is, ha az utakat már befedi a hó. Az a Barkas még a tanyai boltok áruválasztékát is bővíthetné, az *alapellátás* javítását is szolgálhatná. Hogy a 3 ezer 500 szatymazinak számító lakos tanyákon élő 60 (!) százalékanak több juthasson. Mint a községben élőknek. Ott adottak és jók a lehetőségek a minél teljesebb alapellátáshoz. A Szatymaz és Videke Afész még a friss húst is biztosítja naponta hentesüzletében. A többi bolt áruválasztéka is megfelelőnek mondható, de lehetne és akarnak is rajta javítani. Például azzal, hogy megoldják: egyszerűen érkezék az üzletbe a kenyér és a péksütemény. S azzal, hogy a napokban a falu közepén új vegyibolt, gazdabolt nyílik széles áruválasztékkal. Biztosan nem kis öröme majd a Szatymaz környéki mintegy 800 kiskerttulajdonosnak is. Akiiknek étellel, itallal ellátásáról tavasztól őszig a hétvégeken szintén gondoskodni kell.

A gondoskodásban persze mindig, mindenkor legelső a *helybeliek érdekei*. Most például az, hogy megoldják a jószágnevelő gazdák számára a terménydarálást. A Móra Tsz. bezárta darálóját. Más lehetőség után járnak a tanácsai, mert nagyon pontosan tudják, hogy ennek a „szolgáltatásnak” lennie kell, ez a gazdálkodó falusi ember számára alap-szükséglet. S nem mindegy, hány kilométerre és hogyan kell szállítani oda-vissza a terményt. A Homokgyöngye Termelőszövetkezet örül ezután a szatymazi gazdáknak is a megállapodás szerint, ha odaviszik a terményüket a körülbelül három kilométerre levő darálóba. A szállításban meg — legalább a saját tagjainak — segíthetne járművel a Móra Tsz. Remélik, fog... Hiszen eddig is igyekezett „beszállni” a falu fejlesztésébe, most például éppen a gázvezetésben számíthatnak rá.

Összefogni

A soron levő „nagyberuházás” ugyanis a *gázvezetés*, amiben segíti a helyieket a Zöldért Etüd-üzem és a Finn-Magyar Barátság Tsz is; de nagyon sok *társadalmi munkára* is szükség lesz. Amitől egyébként nem félnek a szatymaziak, van benne gyakorlatuk. A közelmúltban megépített több mint 3 kilométernyi szilárd burkolatú út, a 3 ezer 200 méternyi járda, a

Például Szatymazon...

boltok előtti autóparkoló, s a napokban elkészült tornaterem munkálataival szereztek. A hét és fél milliós beruházású tornateremre a településfejlesztési hozzájárulás forintjai mellett félmillió forintot érő társadalmi munkát „költöttek”. S nemcsak az iskola, a gyerekek szolgálatára: máris szervezik, hogy az új tornateremben a falu felnőtt lakossága is testedzési, szórakozási lehetőséget kapjon.

A *szórakoztatás, a kulturálódás* érdekében a kultúrházak is próbálnak többet tenni mostanság. Elsősorban a fiatalokat akarják vonzani, megnyerni. Az idősebbekben — képletesen szólva — a Kamenszky Béla-féle barackmagokkal elültetett, nemesített gazdaéklődést, tudásvágyat, igényt szeretnék ébresztgetni, s a helyi hagyományok ápolását. Mindehhez a pénz mellett sok leleményre van szükség, ötletre, ajánlkozásra, vállalkozó szellemre. Olyasmire például, hogy a takarékszövetkezet részkönyvése előtt elhangozhassék egy közérdekű ismeretterjesztő előadás...

Figyelni

Az ismeretterjesztésre, a naprakész helyi információ-szerzésre az igény a község vezetőinél a legerőteljesebb. Tudják, hogy *csak széles körű tájékozottságra épülhet a lakosságról való gondoskodás*, ami a legfontosabb számukra. Ezzel lehet igazán egy falu népességét megtartani, a települést fejleszteni. Ha még a *családokra, az egyes emberekre is figyelünk*. Szatymazon teszük is ezt a tanácsai. Családsegítő figyelmük látó-sugarában éppúgy benne van a tanyán apjával élő rokkant fiatalember, mint a problémás falusi nagycsalád. A pedagógusok többsége jó partner ehhez a családsegítéshez, a törődéshez. Igaz, velük is törődnek ezen a településen. Egészen

olyan „apróságig”, hogy a Szegedről ide tanítani járók igényeihez igazodva egyezkedtek a buszmenetrenden, s reggelente 7 óra 20 perckor viszi a Marx térről a „pedagógusjárat” a Szatymazon oktatókat...

A közlekedésre az ittenieknek egyébként nemigen lehet panasza, vonatok, buszok szolgálják az igényeket, jól. Végül soron persze ez is a jó alapellátottsághoz tartozik, de mégis csak az lenne az igazi, ha ezekre a járművekre kisebb bevasárlások, javítások, szolgáltatások intézése nem kellene felülniük. Hanem azok helyben lennének megoldhatóak. A *szolgáltatások biztosítására* szüntelen erőfeszítéseket tesznek. Az itt letelepedő kisiparosok nemcsak adóalap-kedvezményt kapnak a tanácsoltól, de emberi törődést is. Míg számos környékbeli településen nincs, itt van például férfi- és női szabó, fodrász, cipész, órász, tv-szerelő is. A fodrász, a cipész, a kozmetikus számára most már saját szolgáltatóháza is lesz a falunak, mert a tanács 650 ezer forintért megveszi a Sándorfalvi Ruházati Szövetkezet számára gazdaságosan már nem üzemeltethető épületet, s bérbe adja a kisiparosoknak. Hogy segítsék például az olyan mesterembert, aki a cipőjavítás mellett készséggel varrogatja meg a szakadozó iskolatáskákat is...

Mert a helybéli szolgáltatás, alapellátás biztosítása a lakosság szolgálata. Ami sohasem tartozott a látványos eredményeket villogtató községfejlesztési rubrikákba. Ha viszont hiányzik belőle valami, bizony, szóvá teszik. Szatymazon is. Ahol most — úgy tűnik — az eddig sok erőfeszítéssel megteremtett biztonságos alapokon, a *településfejlesztés újabb szakaszában a finanszírozás ideje következik, ami a népességmegtartást emberközpontúan célozza.*

Szabó Magdolna

Tej és egészség

A tejtermékek minőségéről és egészségügyi vonatkozásairól tudományos tanácskozást rendeztek kedden a Magyar Tudományos Akadémia székházában. A részvevő 300 orvos, élelmiszer-technológus és dietetikus a tejtermeléssel, a tejtermékek gyártásával valamint a tej egészségügyi hatásával összefüggő tudományos kérdéseket vitatta meg. A rendezvényt *Szentágothai János* akadémikus nyitotta meg.

Papócsi László, mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettes tartott bevezető előadást a tejtermelésről, a tejtermékek gyártásáról valamint fogyasztásáról.

A tanácskozáson négy szakelőadás hangzott el a tej élelmiszer-egészségügyi és táplálkozásbiológiai vonatkozásairól, a korszerű tejtermékek gyártásáról, valamint a tejtermékekben előforduló idegen vegyi anyagokról.

Falugyűlés Röszkén

Az áldozatkész véradásért elismerő oklevelekét és jelvényeket adták át az önkéntes véradóknak Röszkén a falugyűlés kezdetén. A tanácselnök *Magyar László* a Kiváló Véradó kitüntetés arany fokozatát adta át *Lenko Antalnak, Ördög Szilveszternek, Sáfár Józsefnek, Somogyi Józsefnek, Tari Zoltánnak* és *Tóth Istvánnak*. Ezüst fokozatú elismerést *László László, Márki Szilveszter, Szász Géza* és *Tari Zoltán* vehetett át, a bronz fokozatot pedig *Márki László* és *Molnár Pálné* kapta.

Ezután a községpolitikai célkitűzések teljesítéséről, a településfejlesztési hozzájárulás felhasználásáról beszélt a község tanácsának

elnöke. Az idén felújították az általános iskola napközi otthonos konyháját és központi fűtést szereltek az iskola valamennyi tantermébe.

A tájékoztató után néhány szót kértek. Felvetették, hogy az óvoda szűkös, nem megfelelőek a körülmények. Más az utcán levő fák védelmében beszélt. Arról volt szó, hogy a csatornaépítés miatt az utcán levő fákat ki kell vágni. Ezeket sokan sajnálják, nem akarják azokat kiszélesíteni, de így akadályozzák az építést.

A tanácselnök azt javasolta az óvodáról panaszolókra, hogy nem érdemes már a régi óvodát toldozgatni, nem érdemes felújítani.

Zsemlemorzsa

A szakmában elismert, nem csupán életkora miatt tekintélyes kollégáink tartott évekkkel ezelőtti kiselőadást arról, miként tud spórolni egy okos háziasszony. Nála jóval fiatalabb hallgatósága kissé meglepetten állapította meg, hogy a jól kereső, a gasztronómiával hivatászerűen foglalkozó és otthon készített remekeiről is híres kollégánk milyen fontosnak tartja: egy csepp, egy falat étel se vesszen kárba. Recepteket is hallottunk tőle: miként lesz hamis franciasaláta a húslevesben főtt zöldségből, hortobágyi palacsinta a harmadik találás után is a lábas alján maradt pörköltből, kocsonya a túlméretezett levesből, pogácsa a megunt krumplipüréből.

Magam is hálás vagyok neki, tanácsait megfogadva, sok gyors vacsorát tálaltam már családomnak, s egyre ritkábban kényyszerülök a maradék ételek kidobására. Nem a szükség visz rá. A józan eszem rákényszerít, hogy a konyhában is takarékosabb legyek. Nem vagyok egyedül.

G. meséli, hogy a múlt vasárnap délután vagy másfél óráig darált. Régebben a száraz kiflit, kalácsot, a zsemlet ugyanúgy kidobták a szemétkébe, mint a kétnapos veknivéget. Nem volt érdemes bajlódniuk az összegyűjtéssel, itt a városban nincs olyan ismerősük, aki disznót hizlalna, s boldogan megetetné a jószággal a száraz kenyeret. De ahogy romlott a boltban vett, zacskós zsemlemorzsa minősége, s ahogy folszaladt az ára, rájöttek: ennélők különbet tudnak otthon csinálni. G. darált hát vasárnap délután, értelmesebb tevékenységhez amúgy is fáradt volt már. Egész délelőtt dolgozott, ügyeletet vállalt, némi plusz pénzért. A morzsa megtöltött egy nagy üveget, s még ha a darálással elfogyasztott áramot le is számolják, nyertek a művelettel vagy harminc forintot.

K. nem azért vett mélyhűtőládát, mert a spórolt pénzének keresett helyet. (Hitelre vette, még mikor lehetett.) Azért szájta el magát, mert rájött: három kiló húsból ugyanannyi ideig tart pörköltet főzni, mint ha egy alkalomra, háromuknak szánná, fél kilóból. Főlrakja a nagy kukában főzni, s ha kész (jut eszembe, így gázt is kevesebbet „fogyaszt”, noha általában fizet érte), szétszortírozza műanyag dobozokba. Tavaly kérte névnapjára a fedeles alkalmatosságokat, de már bánja. Időközben rájött ugyanis, hogy a készen

kapható családi fagyalt műanyag dobozai legalább annyira megfelelnek a célnak. Elmossa, s gyűjti azóta a sajt- és vajkrémek tartóit is. Igaz, ezek helykihasználása — kerekék lévén — nem a leg-szerűesebb a mélyhűtőben. Mégis, milyen jó elővenni egyet-egyet, ha télen ep- ret, málnát kíván meg a gyerek. A fagyasztott nyári gyümölcs fele annyiba kerül, mint a télen vett mirelit.

Zs.-t a villanybojler készítette rá, hogy meghonosítsa, amit még évekkkel ezelőtti osztrák vendégeitől hallott. Elkéék is pedagógusok, mint ők, közepes keresetűek, pár schilling nem számítana, s mégis, sajtós fürdési szisztémát vezettek be. salzburgi otthonukba. Kétéves kislányuk után megfürdik a mama, a fiúcska vízében meg a családfő. Zs. akkor meglepődött a dolgon, de ma már azt mondja: ugyan, ne finnyáskodjunk, a mi gyerekeink sem annyira koszosak, hogy a fürdővizüktől irtózni kéne!... Habfürdőt ritkábban vesz, s már nem akarja a víztartályt nagyobbra cserélni.

E sténként, villanyoltás után, jólesik pár percre ablakot nyitni, friss levegőt engedni a szobába. Könyvölők a párkányon, nézem szemben a szalagházat. Mögötte derektól fölfelé lát- szanak a tízeletek, s bár sosem számoltam meg, úgy saccolok, ezernél több lakás ablaka néz rám. A „szemek” tíz óra után jórészt becsukódnak, egyre-másra hunynak ki a fények, tizenegy órára már csak egy-két ablak mögött látni világosságot. Velem éppen szemben egy nő tesz-vesz a konyhában. Fiatal vagy öreg, ilven messziről nem tudom eldönteni, de ideoda mozgó alakja azt sejteti: főz. Talán épp mélyhűtésre szánt pörköltet oszt dobozokba.

Becsukom az ablakot, teszem, amit a többiek: sietek gyorsan elaludni. De a zsemlemorzsa nem hagy békén. Nekem is meg kéne próbálnom, ha tényleg annyival finomabb, mint a bolti... Tompa már az agyam, de még eszembe jut, hogy azt ígertem: holnap megírom azt a vezércikket végre az életszínvonal-politikáról, s ezzel összefüggésben az átlagember közérzetének, életmódjának változásairól... Hogy is akartam kezdeni?... Nem jut már eszembe semmi... csak... a zsemlemorzsa...

Pálfi Katalin

Több újdonság

Migért-kiállítás Szegeden

Tegnap, kedden az Ifjú-sági Házban megnyílt a Migért '87 elnevezésű kiállítás — a Műszer és Irodagép-értékesítő Vállalat néhány év elteltével ismét bemutatja Szegeden az általa forgalmazott termékeket. Mint *Tompa Sándor* vezérigazgató elmondta, országos körűtjük egyik állomásaként — Pécs, Kecskemét, Bábóna és Győr után — érkeztek városunkba. Legnagyobb műszer- és irodagép-értékesítő vállalatunk 6 milliárd forint értékben több mint 15 ezer termékkel kereskedik évente, s a jövőben meg- gyénk iparcikkeit forgalmazó vállalataival is szeretnénk kereskedelmi kapcsolatot létesíteni. A Migért nagykereskedelmi áron szállítaná a megyei partnerek

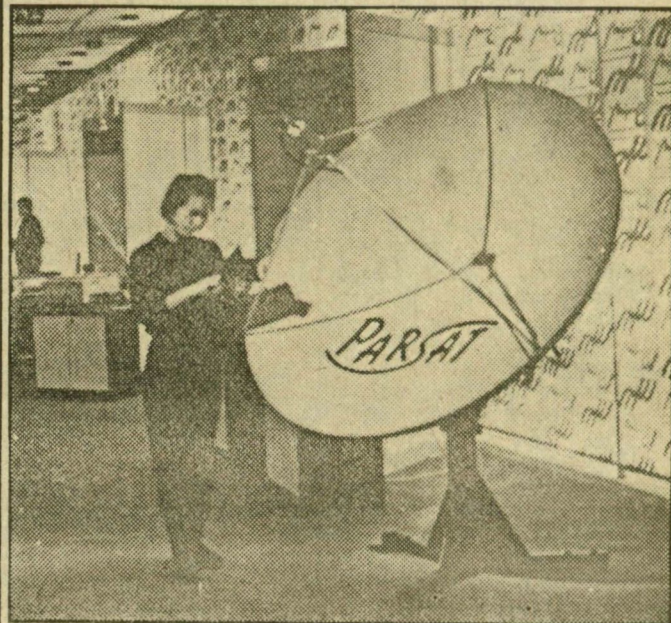
a termékeket, így a viszont- eladás révén nem érné károsodás a vásárlót. A korábbi 5,1 százalékos árrés helyett egyébként most 4 és fél százalékos árréssel dolgoznak.

Nagy forgalom — kis haszon, ez a jelszavunk — jegyezte meg a vezérigazgató, s hozzátette: a standard-termékek ára a jövőben sem fog változni. A vállalat 60 százalékban hazai, 25 százalékban szocialista és 15 százalékban tőkés importból származó termékekkel kereskedik. Az idei év újdonságai mindenképpen a japán távműszerek, a Parabola Isz által gyártott parabola-antennák és a négygyújtós elektronikus pénztárgépek.

Az utóbbiakat jelenleg az Itv békéscsabai területi üzeme gyártja, s alkalmazásuk révén az új adórendszer megkövetelte alapár, hozzáadottérték-adó, forgalmi adó és a végösszeg egyszerre jelenik majd meg a számlán, illetve csekken. Persze — a konvertibilis valuta megtakarítása ellenére — a japán gépek „rohamának” valószínűleg itt sem tud majd ellenállni a hazai ipar és kereskedelem.

A kiállítást — melyen csehszlovák és szovjet külkereskedelmi vállalatok is részt vesznek — ma és holnap 10–17, pénteken 10–15 óra között tekinthetik meg az érdeklődők.

D. Á. L.

Schmidt Andrea felvétele

A. S.

A műholdas adásokat is lehet majd velük fogni